

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 38.

A' Magyar Kurir 43-dik darabjához.

Magyar Ország.

Tasról Oct. 30-dik napján.

Néhai Fő Tisztelendő *Tormássi János* Urnak a' Helvecziai Vallástételt tartó Ducán innen levő Megye érdemekkel tellyes Superintendensévek e' folyó esztendei Augustus 12-dik napján történt halálával üresen maradván a' Superintendensi hivatal, miudjárt akkor bé lépett abba Fő Tisztelendő *Báthori Gábor* Ur, a' tisztelt Megyének Generális Fő Notáriussa, a' ki ez előtt hetedfei esztendővel az Ekklesiák és L. Pásztorok egyező voksokkal o'ly törvénnyel választatott a' Fő Notáriussagra, hogy annak idejében az üresen maradvó Superintendensi Széket minden további voksolás nélkül el foglalja. Ennek a' Fő Tisztelendő és nagy érdemű Férfiúnak a' Belv. Vallástételt tartók Canonaiik szerint való felszentelésének örvendetes Innepe, a' Tasi Ekklesiában ment végbe, melly Gyülekezetben kezdte a' tisztelt Superintendens Ur L. Pásztorij hivatalát. A' mind a' Papi, mind a' Világi Rendből nagy számmal egybe gyült Nep reggel 10 óraker szép renddel a' Templomba fel gyűlvén épületes Prédikációt tett a' Tasi Ekklesiának mostani L. Pásztor a Tiszt. *Német József* Ur, Sz. Péter első Levele 4-kik Rése II-dik verséből. Ezután a' Consecratióra meghívattatott Fő Tisztelendő *Benedek Mihály* Ur, a' Tiszán túl levő Megye híres Superintendense, elsőbb egy szívre ható Beszédet tartván majd a' Canonok által meg határozott Felszentelés munkáját, és a' mellyek ahoz tartoznak el végzte. Véghez menvén a' Consecratio a' nagy számú Papság el énekelte: *Jövel Sz.*

Lélek Ur Isten, Töltsd be szíveinket épen, 's a' t. — Méltóságos R. Sz. B. Gróf Széki *Teleki László* Ur, mint ennek a' Megyének Világi Fő Curatora, ékes beszéddel elő adta az új Superintendens Urral való régi szoros-barátságának a' köz jó munkálódásába való hasznos voltát. Végre Fő Tisztelendő Superintendens *Báthori Gábor* Ur tartott Beszédet, mellyben a' nagy embereknek a' hivatalokban való felváltásának nehézségét mutogatta, és boldogult Fő Tiszt. *Tormássi Ján.* Urnak Virtusait számlálta elő. Ezekután a' tisztelt Gróf Fő Curátor és új Superintendens Urak kezét adván, egymást megtsókolták. — Mind ezek után a' Papság el énekelte a' CXXXIV-ik Soltárt. Fő Tisztelendő *Báthori Gábor* Urnak mindenek előtt esméretes érdemeit nem kevésbé tetézte az a' köz jónak a' maga hasznát fel alkendő készsége, hogy noha a' Halasi népes és jövedelmes Ekklesiába igen nagy tisztelettel meghívattatott, mindazáltal a' Pesti Ekklesiában, a' hol munkájára több szükség van, meg maradt. Vajha mind a' Belső, mind a' Külső Rendből sok követői volnának!!! — Az ilyen módon megürült Fő Notáriussagra a' voksok szembe tűnő többségével Nagy Tiszt. *Fodor Gerzson* Ur választatott, melly hivatalra a' Consistoriumban fel esküdtettek. —

(*) Beszéd, mellyel a' Szövetséges Belgiumi Uralkodó Főjedelem ezen hónap 7-dik napján a' Rendek' gyűlésének ülését kinyitotta: —

„Nagy hatalmú Urak! Az Urak' rendszerent való ülései igen szerentsés jövedőre mutató környülállások között kezdődnek-el. Tökélletes tsendesség uralko-

dik a' tsak most újá-született hazának minden részeiben. A' kormányozás főbb intézetei a' fundamentális törvényekkel megégygyezőleg, minden akadályok sőt minden nehézségek nélkül haladnak előre; a' szorgalmatoskodásnak és kereskedésnek lelke, melyet attól felthettünk, hogy illy sok szeremszelen esztendőek által egészen kioltatik és kémmivé tétetik, naponként nagyobb elevenességgel mutatja magát. Ez eránt a' mi különböző-különb tartományainkban tett útazásunkban való meggyőződésünk 's annak sokféle bizonyosságai által, hogy minden rendű lakosaink a' dolgoknak mostani folyásával mely megelégedtek legyenek, 's erántunk, mely nagy szeretettel és bizodalommal viseltessenek, még jobban fel kell lúzdittatnunk arra, hogy azon ösvényen, mellyen megindultunk, áthatatos lépéseket tegyünk előre; ez az ösvény annak a' népnek boldogítására vezérel bennünket, a' melly szereti az égygyességet, —

„A' Párisi békesség által minden Európai Hatalmasságokkal harátságos állapotba helyeztetetvén, tsendességgel várom a' Congressus' mind azok felett a' pontok felett való tanátskozásának kimenegetelét, mellyek a' Szövetséges Belgiumi Státust egyenesen illetik. Felettebb kedves dolog lett volna előttem, ha Nagy hatalmú uraságtokat a' felől tudósíthattam volna, hogy a' mi tengereken túl lévő birtokaink jövendőben mennyire fognak kiterjedni: hanem mind ezek között a' politikai harározások között olly közönséges és szükséges összeköttetések állanak fenn, mellyekhez képest mind ezek tsak egyszerűs mind fognak megémi és végre hajtani. Mindazonáltal tsakugyan véghez vihettém azt, Angliával való különös égygyezésnél fogva, hogy a' Szövetséges Belgiumi birtokoknak feles részét vissza kaphassuk, a' melly tárgy mostanában különös foglalatossága az én figyelmességemnek.

Nem soká lobogni fognak a' mi zászlóink azonon a' vidékeken, a' hol öseinknek próbatételekre kész lelke 's lankadhatatlan buzgósága, éppen olyan nagy tudákat tett, mint tulajdon hazájában. Jáva, a' melly birtokunkat eléggé meg nem bensülhetjük, a' szabad kereskedés által, 's egy megvilágosodott Országias' segedelmével, nem soká új utakat fog nyitni a' kereskedésnek, 's ezt olyan hasznossá tenni, hogy az által a' történetek folyamata miatt eddig szenvedett minden kárvallásunk vissza térítettnek. Nagy Hatalmasságtok nem kis örvendezéssel fogják hallani azt, hogy a' mi finantziáink, a' mi nemzeti adósságainkat illető, törvényesen meghatározott, 's cseljeknek tökéletesen megfelelő eszközök' segedelmével, jó állapotban vannak. Ezen adósságnak 18 hónapokra bátra lévő kamatja (interesse) 's azok a' véghetetlen sok költségek, mellyek a' Kormányozás' illy sok ágaiok helyreállítására, seregeknek formáltatása, 's hajós csapatjainknak felkészítettése által okoztattak, az 1814-dik esztendőnek végére mind lefizethetnek. Attól az időtől fogva, hogy a' thrónusra ültem, az országias dolgának minden ágairól számadás terjesztetik előtökbe, a' kintstárban azonközben e' mellett is feles summa fog megmaradni, a' melly a' jövő esztendőbeli költségnek egy részére fordíthatatik. Ezen kiadásoknak laistroma kevés napok' múlva megkészl, 's minden ezeket illető tárgyak haladék nélkül a' ti tanátskozástok alá adattatnak. Noha a' folyó esztendőben különkülömb fele környülállásoknak fennmaradása miatt több fele rendkívül való költségek előfordúlsak, a' mellyek, mint isten' segedelmével remélem, a' jövő esztendőben nem fognak elő kérülni: mindazonáltal meg tsak az 1815-dik esztendőre való költségainknek szaporítására sem leszen szükségünk, sőt ha Nagy Hatalmasságtok jónak lenni fogják találni, a' béhozásért való vámat jó-

val alább szállíthatjuk, 's ez által a' kereskedésnek meg szerezhethük azt az eleveniséget, a' melly nekem már régtől fogva buzgó kívánságom vala, a' melly tárgyra nézve nem soká egy törvény-projektum fog Nagy hatalmasságtok' eleibe terjesztetni. A' mi engemet illet, én a' közönséges boldogságnak előmozdítását el nem mellőzöm, 's mindenkor örvendek, mikor ennek uvekedésére' szükséges eszközöket és könnybbségeket javasolhatok Nagy Hatalmasságtoknak. Azok, a' kik a' Status' kamatfizetésiből élnek, szüntelenül tapasztalni fogják azt, hogy melly érzékenységgel viseltessünk mi az ő sorsok eránt, a' mit ő azon rendelkezéskből nyilvánósan megemérhetnek, mellyek oda czeleznak, hogy a' Status által tetetett ígéretek meg bőségesebben teljesíttessenek, mint betű szerent kívánó a' törvény. —

„Hazafi társaink bizodalma ehezképpest jobbanjobban erősödjek meg azon Országlószerk eránt, mellyet őök illy edekelve vissza kívántak; ne telekedje közzülök egygyik is a' legfőbb Valóság eránt való hátadatlanságból, azt, hogy a' megnyert jókat, és mindent, a' mi a' háziért véghez vitetett meg ne esmérje, vagy illendően ne tisztelje, azért, hogy még nek hátra van, a' mit véghez kell viinni, 's a' mit meg kell tenni. A' mi engemet illet, Nagy hatalmú Urak, én mind azon iparkodások mellett, a' mellyeket töllem a' magamra vállalt kötelességek a' köz jóra nézve megkívánnak, a' melly köz jónak egész elstem feláldozva leszen, annyival nagyobb buzgóssággal meg fogok maradni, mennél inkább elbíthetem azt magammal, hogy azok, kiket az egész nép egész megelegedéssel a' maga törvényes képviselőinek lenni tart, véllem egygyütt munkálodni fognak.”

(**) Beszéd, a' Nagy Britanniai Régens Princeztől, a' Parlamentum' két házáinak tagjaihoz: —

„Felső és Alsó házbéli Uraim! Bel-sőképpen fájlalom, hogy ismét kéntelen vagyok jelenteni, hogy az ő Felsége betegségének szomorú állapotja még tart. Nagy gyönyörűségemre szolgálna, ha arról tudósíthatnának benneteket, hogy az Amérikai egygyesült Státusokkal való hadakozásunk elvégződött. Ha szintén ez a' hadakozás az Amérikai Országlószerk' részéről legkissebb indító ok nélkül gerjesztett is, és oda czélt, hogy Európa' közönséges ellenségének plánumait minden egyéb nemzetek' jussai és függetlensége ellen elő segellje; én mindazonáltal így is örökké szívem szerent ohajtottam azt, hogy ezen hadakozásnak igasságos és tisztességes feltetelek alatt véget vethessünk. Én e' szerent még most is szünet nélkül való alkudozásban toglalatoskodok, a' mellynek kimenetele azonközben onnet van felfüggesztette, hogy az ellenség az én bekecséges hajlandóságomnak hasonló hajlandósággal feleljen meg. —

„A' Királyi seregek' hadi munkája a' Chesapeake ákban vizen szározon egy forma fényes és szerentsés kimenetelel koronáztatott meg. —

„Az ellenség' hajtó csapatja semmivé tetetett a' Patuxentben. Az Amérikai seregeknek a' szározon való hitettség megverettetése, módot szolgáltatott a' Királyi sereg egy részének arra, hogy Washington városát elfoglalja, 's ezeknek a' történeteknek tulajdonosága mellyen és érzékenyül megillelte a' népet azon hadakozásnak szomorú következéseire nézve, a' melybe őket illy vigyazatlan merészséggel keverték. —

„A' Halifaxból az egygyesült Státusoknak északi partjai ellen tetetett expedíció, nem kevesebb megnyugtatóssággal végződött; ezen próbatétel folyamatjának a' lett legelső következése, hogy az a' szélesen kiterjedő föld, melly a' Penobscot hoz képpes napkeletre esik, az ő Felsége fegyvereinek alajok esett.

Midőn én Uraságtoknak figyelmetességét ezen történetekre fordítom, meggyőződött vagyok hogy Uraságtok seregeinknek vitézségét és fenyték tertását, mellyekkel ezek magokat megkülönböztették, tökéletes érdemek szerint megesmerik, 's azt a' keserves veszést, mellyet országunk azon tisztünknek (Gen. Rosznak) a' ki seregeinket Baltimore ellen vezérlette, megölettetés által vallott; sajnálják. Én, mibelyest az Európai környülállások megengedtek, azonnal jó fegyveres erőt küldöttem el a' Sz. Lőrincz' vizéhez, de a' melynek lehetetlen volt oda elebb megérkezni, hanem csak mikor a' táborozás már jó messze ment volt. Azon szerentsétlenség mellett is, melly, mint látszik, a' Champlain-tón ért bennünket, tsakugyan olyan bizodalman van a' Kanadában a' lévő armádánk' számához és minéműségéhez, hogy itt is megtártathatik az ő Felsége fegyvereinek ditsósága. —

„A' Bétsi Congressus' elkezdődése elkerülhetetlen okok miatt tovább haladott, hogy sem reméltetett. A' most folyó alkudozásokban rajta leszek, hogy a' helyre állított békesség megerősíthessék, 's a' különböző hatalmasságok között való igasságos egyenlő mérték vissza téríthessék, melly Európának tsendességére nézve a' legjobb kinézés. —

„Uraim Alsó Há' tagjai! megparantsóltam, hogy a' jövő esztendőre kívántató költségeket terjeszszék előtökbe. Olly szerentsés vagyok, hogy mondhatom uraságtoknak, hogy országunk' jövedelmei és kereskedése, leg virágzóbb állapotban vannak. Sajnálom, hogy nagy költségekhez kell hozzá készítenünk magunkat, mellyekre a' jövő esztendőben leszen szükségünk: hanem azok a' környülállások, mellyek között Európában ez a' hosszú és heves hadakozás folytatott 's végre hajtattott, elkerülhetetlenül sok szükségeket hagyott hátra, mellyeknek kipótlításokon gondoskodnunk kell; 's az Amerika ellen va-

ló hadakozásnak folytatása is nagy iparkodást kíván. —

„Uraim Felső és Alsó Há' tagjai! Az utóbbi hadakozásnak különös tulajdonsága és rendkívül való tartóssága, elkerülhetetlenül nagy befolyással volt az abba belé bonyolodva volt országoknak belső állapotjokhoz, valamint szintén a' közöttök régebben fennállott kereskedésnek minéműségéhez is. Által főjják látni az Urak, hogy ezen környülállások között azon új intézeteknek tételekben, a' mellyek kereskedésünknek szélesíttetésére 's mostan fennálló hasznaiunknak megerősíttetésekre szükségessék, illendő vigyázósággal kell lennünk; és az Urak, mind azokra az eszközökre nézve, a' mellyek országainknak boldogítatásokra szükségessék lesznek, szívesen tartatnak az én egész szívvel való egygyütt munkálódásomhoz és segedelmemhez.“

Temetési pompa. — Utolsó kormányozói foglalatossága Orosz Hertzeg Répninnek Szakszonijában a' vala, hogy a' Dresdától egy óratávolságra a' Heckenitz halmon elesett Generális Moreau' emlékezetére ugyan azon helyre tételtek emlékezetkövet felszenteltette ahhoz illő fényes katona pompával és nagy ágyuztatással. Ezen a' helyen 1813 ban Aug. 27-dikén a' tsata' napján történt, hogy egy Frantzia, batalion ágyúgolyóbis, ezen nevezetes embernek, éppen azon szempillantásban, midőn ezen dombrol a' verekedés folyását, gyalog, néző tsóvel meg szemlélvén, onnét a' nem messze álló Orosz Császárhoz vissza menni akart volna, a' két lábait össze rontatta, mellyek miugyar azután egy szomszéd faluban elvágattván, 's ugyanakkor az armáda onnét hátrálni kezdvén, valami takaró alatt ott maradtak, 's tsak néhány hetek múlva megtaláltván mostan egy vederbe záratattak, 's a' feljebb említett emlékezetköalá, kőfal közé letéttetek.